

ผลการดำเนินงานโครงการสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ของหน่วยงาน งบประมาณประจำปี 2567 - แบบรวมเล่มสรุป

ID	กิจกรรมที่	ชื่อหน่วยงาน	ชื่อโครงการ/งาน	การดำเนินงานตามแผนแม่บท	งบประมาณ [เสนอขอ] (บาท)	งบประมาณ [ใช้จริง] (บาท)	แหล่งที่มาของงบประมาณ	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ	ส่งไฟล์รายงานผลการดำเนินงาน	Last modified
6333	F3A8	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	1. โครงการบริหารจัดการศูนย์ประสานงานโครงการ อพ.สธ.-มรส.	Yes	1,167,887	995,706	งบปกติของหน่วยงาน	1. เพื่อบริหารจัดการศูนย์ประสานงานและพัฒนาคณาจารย์ 2. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นขององค์กรส่วนท้องถิ่น 3. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของโรงเรียนสมาชิก	1. กิจกรรมการบริหารจัดการศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. ดำเนินการ ดังนี้ 1.1 ร่วมกับศูนย์แม่ข่าย อพ.สธ.-มอ. จัดประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาคครั้งที่ 7 ประจำปี 2566 เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติฯ สนองพระราชดำริและสืบสานพระราชปณิธาน สร้างความเข้าใจและทำให้ตระหนักถึงความสำคัญในทรัพยากรต่าง ๆ เมื่อวันที่ 21 - 25 พฤศจิกายน 2566 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แมริม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีกรรมการผู้เข้าร่วม 4 คน 1.2 ดำเนินการจัดอบรมแนวทางการดำเนินงานศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. สำหรับคณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. ได้พัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2566 ณ ห้องประชุมราชพฤกษ์ 4 ชั้น 3 สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้เข้าร่วม 17 คน 1.3 ดำเนินโครงการฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น (6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น) รุ่นที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 13 - 16 กุมภาพันธ์ 2567 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองฯ จังหวัด สุราษฎร์ธานี สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) ทำให้การดำเนินงานของสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นเป็นไปอย่างต่อเนื่องตามแนวทางที่ถูกต้องตามกรอบอพ.สธ. ระยะ 5 ปี ที่เจ็ด และสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานสนองพระราชดำริฯ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน 1.4 จัดฝึกอบรมปฏิบัติการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนหลักสูตร วิทยากรผู้ช่วย ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานตามแนวทางดำเนินงาน นโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ รวมถึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรของหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. เพื่อเป็นวิทยากรประจำศูนย์ฝึกอบรม เมื่อวันที่ 12 - 15 มีนาคม พ.ศ. 2567 ณ หอประชุมวชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้เข้าร่วม จำนวน 92 คน 1.5 จัดฝึกอบรมปฏิบัติการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน หลักสูตร 5 องค์ประกอบ รุ่นที่ 2/2567" เมื่อวันที่ 2 - 5 เมษายน 2567 ณ ห้องประชุมศรีวิชัย ชั้น 3 อาคารกาญจนาภิเษกอนุสรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ได้รับความรู้ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายของโครงการ	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานอธิการบดี		11_F3A81.docx	2024-10-21 3:54 PM

อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) ทำให้การดำเนินงานของสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องตามแนวทางที่ถูกตั้งตามกรอบ อพ.สธ. และสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานสนองพระราชดำริฯ มีผู้เข้าร่วม 80 คน 1.6 มอบหมายกรรมการศูนย์ประสานงาน จำนวน 4 คน เข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตร เตรียมความพร้อมในการเยี่ยมชมพิจารณาให้คะแนนสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม - 2 สิงหาคม 2567 ณ ห้องประชุมเล็กชั้น 2 ศูนย์กีฬาและสุขภาพมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 1.7 เข้าร่วมสังเกตการณ์โครงการเยี่ยมชมพิจารณาให้คะแนนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นและสถานศึกษาที่ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ประจำปี 2567 ที่ขอรับการประเมินเพื่อรับป้ายสนองพระราชดำริฯ รับเกียรติบัตรชั้นที่ 1 รับเกียรติบัตรชั้นที่ 2 สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมาย รวมถึงเกณฑ์การประเมิน เยี่ยมเยียนพิจารณาให้คะแนนของสมาชิก อพ.สธ. ให้เป็นไปตามมาตรฐานของ อพ.สธ. เมื่อวันที่ 10 - 15 สิงหาคม 2567 ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่ายเสนาณรงค์, โรงเรียนเทศบาล ๒ บ้านสะเดา, องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม จังหวัดสงขลา และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ จังหวัดสตูล มีกรรมการเข้าร่วม 4 คน 1.8 ได้จัดทำประกาศจัดตั้งและจัดทำข้อมติของศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. และจัดทำป้ายชื่อหน่วยงานพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สามารถประชาสัมพันธ์การจัดตั้งศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. รวมทั้งกรอบการดำเนินงานตามแนวทาง นโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อย่างเป็นทางการ 2. กิจกรรมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. ได้มอบหมายให้กรรมการ จำนวน 4 คน เข้าร่วมอบรมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน หลักสูตร 5 องค์ประกอบ สามารถพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทางเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเป็นวิทยากรของศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. เมื่อวันที่ 23 - 26 กรกฎาคม 2567 ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ชุมพร อำเภอละแม จังหวัดชุมพร 3. กิจกรรมงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. ได้มอบหมายให้กรรมการจำนวน 2 คน เข้าร่วมการอบรมงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สามารถพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทางเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเป็นวิทยากรของศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. เมื่อวันที่ 16 - 19 กรกฎาคม 2567 ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ชุมพร อำเภอละแม จังหวัดชุมพร 4. กิจกรรมอบรมหลักสูตรวิทยากรผู้ช่วย 4.1 ดำเนินการเข้าร่วมการฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตร วิทยากรผู้ช่วย รุ่นที่ 1/2567 บุคลากรของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริฯ ได้รับความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทางเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระ

									<p>ราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เมื่อวันที่ 23 - 26 มกราคม 2567 ณ ห้องประชุม อาคารปฏิบัติการเทคโนโลยีการอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี สามพร้าว อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุดรธานี มีกรรมการเข้าร่วม 2 คน 4.2 ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. ได้มอบหมายให้กรรมการจำนวน 3 คน เข้าร่วมการฝึกอบรมปฏิบัติการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน หลักสูตร วิทยากรผู้ช่วย สามารถพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทางเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเป็นวิทยากรให้แก่บุคลากรของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริฯ เมื่อวันที่ 11 - 14 มิถุนายน 2567 ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมืองฯ จังหวัดเชียงราย 4.3 ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. ได้มอบหมายกรรมการ จำนวน 6 คน เข้าร่วมการฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตร วิทยากรผู้ช่วย บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับ การสร้างความรู้ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทางเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเป็นวิทยากรให้แก่บุคลากรของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริฯ ได้อย่างถูกต้องตามแนวทาง อพ.สธ. เมื่อวันที่ 5 - 10 สิงหาคม 2567 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา</p>				
6338	F3A8	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	2. โครงการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ อพ.สธ.เทศบาลตำบลข้างซ้าย	Yes	200,000	192,300	งบปกติของหน่วยงาน	<p>1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) 2. เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนงานในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในพื้นที่ตำบลข้างซ้ายจังหวัดสุราษฎร์ธานี 3. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น (พืชพรรณภูมิปัญญาพื้นบ้าน อาชีพ และอื่น ๆ) ในพื้นที่ตำบลข้างซ้าย</p>	<p>มีการจัดอบรมปฏิบัติการ "เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นตามใบงานของโครงการ อพ.สธ." ตั้งแต่ในงานที่ 1 - ใบงานที่ 9 และวิธีการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั้ง 3 ฐานทรัพยากรและมีหลักฐานอ้างอิง ได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา" ให้กับบุคลากรของเทศบาลตำบลข้างซ้าย ผู้นำชุมชนตัวแทนกลุ่ม องค์กรในตำบลข้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ ทั้ง 12 หมู่บ้าน นอกจากนี้เทศบาลตำบลข้างซ้ายได้ส่งตัวแทนบุคลากรร่วมอบรมปฏิบัติการงานฐาน ทรัพยากรท้องถิ่นที่ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรส. จัดอบรม บัจุบันเทศบาลตำบลข้างซ้ายกำลังดำเนินการ เพื่อสมัครสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นโดยมีมติเป็นเอกฉันท์จากการประชุมสภาเทศบาลตำบลแล้ว อยู่ในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลสมัครสมาชิกยังท้องถิ่นจังหวัด โดยประโยชน์ที่จะได้จากการเป็นสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เช่น 1) สนับสนุนงานปกติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้ทราบข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลชีวภาพ เศรษฐกิจสังคม ศักยภาพชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำภูมิปัญญานั้นไปพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เป็นมาตรฐานสากล 2) สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานใกล้ชิดกับสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ ประสานกับชุมชนและโรงเรียนเพื่อมาเป็นกำลังในการร่วมสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นระดับตำบล/เทศบาล เกิดการสร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่นให้กับนักเรียนและประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เพราะสถานศึกษามีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ.2551 ซึ่งบ่งชี้ว่าในสาระวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะต้องทราบในเรื่องทรัพยากรในท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น จะต้องมีการมีภูมิปัญญาภาคภูมิใจประกอบประกอบ เช่น พืชผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร และยัง สามารถบูรณาการไปยังกลุ่มสาระสังคมสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้ข้อมูล</p>	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่นสำนักงานอธิการบดี	5_F3A83.docx	2024-10-21 3:57 PM	

<p>จังหวัด สุราษฎร์ธานี 4. เพื่อขับ เคลื่อนและ เผยแพร่การ ดำเนินงาน โครงการ อนุรักษ์ พันธุกรรมพืช อันเนื่องมา จากพระราชดำ ริฯ ตำบลช้าง ช้างช้าง แก่ พื้นที่อื่น ๆ ใน จังหวัด สุราษฎร์ธานี</p>	<p>ทรัพยากรที่เป็นปัจจุบันในการวางแผนพัฒนา อปท. 3) องค์ ปกครองส่วนท้องถิ่นได้ขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่นตามรูปแบบ การทำทะเบียนทรัพยากรต่าง ๆ ของ อพ.สธ. ให้กับท้องถิ่นของ ตนเอง เพื่อนำไปสู่การยืนยันสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพยากร นำ ไปสู่การเป็นหลักฐานในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) และการขึ้นทะเบียนอื่น ๆ ต่อไป และเป็นการยืนยันสิทธิความเป็นเจ้าของทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อ เตรียมพร้อมสำหรับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ ทรัพยากรนั้น ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ตามพิธีสารนาโงยา (Nagoya protocol) ผลการเก็บข้อมูลงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นในงานที่ 1 – 9 ตามแบบในงานของโครงการ อพ.สธ. ของเทศบาลตำบล ช้างช้าง มีดังนี้ 1. เก็บข้อมูลตามแบบในงานที่ 1 จำนวน 12 หมู่บ้าน ในประเด็นชื่อหมู่บ้าน ที่ตั้ง ข้อมูลทางศาสนา จำนวน ประชากร ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ ข้อมูลการบริหารของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานพยาบาล สถานีตำรวจ 2. เก็บ ข้อมูลตามแบบในงานที่ 2 จำนวน 12 หมู่บ้าน ในประเด็นการ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ พื้นที่ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปศุสัตว์ ประมง การประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม การประกอบ อาชีพ ด้านพาณิชย์ การประกอบอาชีพด้านสถานบริการ 3. เก็บ ข้อมูลตามแบบในงานที่ 3 จำนวน 12 หมู่บ้าน ในประเด็นสภาพ ภูมิประเทศและสังคมพืช ลักษณะดิน แหล่งน้ำธรรมชาติและ แหล่งน้ำชลประทาน ปริมาณและคุณภาพน้ำ อุณหภูมิ ความเข้ม แสง 4. เก็บข้อมูลตามแบบในงานที่ 4 จำนวน 12 หมู่บ้าน ใน ประเด็นประวัติหมู่บ้านและข้อมูลวิถีชีวิต หมู่บ้าน 5. เก็บข้อมูล ตามแบบในงานที่ 5 เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชที่เด่น ๆ ใน ท้องถิ่น จำนวน 10 ชนิด แต่ละชนิดเนื้อหาประกอบด้วย ชื่อชนิด พืช ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะนิสัย ลักษณะเด่นของพืช บริเวณที่ พบ พิกัด ขนาดของต้นพืช การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นด้านอาหาร ยารักษาโรค เครื่องเรือน การประดับตุ๊กพืช ความเกี่ยวข้องกับ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ความสำคัญของพืช เจ้าของพืชชนิดนั้น ๆ แผนผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้ วาดภาพ พืชแต่ละชนิดประกอบ ได้แก่ ชะโนด, เสียง, สาคุ, เตียง, กะพ้อ, ทุเรียนเทศ, อดเขือก, ขมิ้นขาว, ประ, นาง 6. เก็บ ข้อมูลตามแบบในงานที่ 6 เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ที่ เด่น ๆ ในท้องถิ่น จำนวน 5 ชนิด แต่ละชนิดเนื้อหาประกอบด้วย ชื่อชนิดสัตว์ ชื่อวิทยาศาสตร์ ประเภทของสัตว์ บริเวณที่พบ พิกัด ทางภูมิศาสตร์ ประวัติ ลักษณะเด่น ประโยชน์ของสัตว์ ความ สำคัญของสัตว์ เจ้าของสัตว์ แผนผังตำแหน่งพันธุ์สัตว์ วาดภาพ สัตว์แต่ละชนิดประกอบ ได้แก่ โค(วัว) ไก่แจ้ แพะ ห่าน สุกร 7. เก็บข้อมูลตามแบบในงานที่ 7 เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของ ชีวภาพในท้องถิ่น เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน จำนวน 3 ชนิด แต่ละชนิดประกอบด้วย ชื่อชนิด ชื่อวิทยาศาสตร์ ประเภทของ ชีวภาพ การใช้ประโยชน์ ลักษณะการกระจายพันธุ์ ความสำคัญ ของชีวภาพ เจ้าของชีวภาพ แผนผังแสดงตำแหน่งชีวภาพ วาด ภาพประกอบ ได้แก่ เห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า เห็ดครง 8. เก็บ ข้อมูลตามแบบในงานที่ 8 เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นทุก ภูมิปัญญาในสาขาต่าง ๆ เช่น สาขา เกษตรกรรม สาขา อุตสาหกรรม สาขาการแพทย์แผนไทย สาขาการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาสวัสดิการ สาขาศิลปกรรม สาขาการจัดการองค์กร สาขา ภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี โดยเก็บข้อมูลใน ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น พิกัดทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งของภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเภทของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น รายละเอียดของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (วัสดุ/อุปกรณ์ ขั้นตอน วิธีการ และประโยชน์</p>
---	---

ของภูมิปัญญาท้องถิ่น) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น แผนผังแสดงตำแหน่งภูมิปัญญา วาดภาพประกอบ จำนวน 4 สาขา รวม 8 ภูมิปัญญา ได้แก่ 8.1 สาขาศิลปกรรม : กลองยาว มโนราห์ หนังตะลุง 8.2 สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม : ช่างดี เหล็ก ไม้กวาดดอกหญ้า 8.3 สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน : เครื่องแกงสมุนไพรมะแม่ว ไข่เค็ม 8.4 สาขาแพทย์แผนไทย : หมอกระดูกและเส้นเอ็น (หมอน้ำมัน) 9. เก็บข้อมูลตามแบบใบงานที่ 9 เกี่ยวกับข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น ได้จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย 9.1 แหล่งทรัพยากร จำนวน 2 แห่ง คือ น้ำตกเหวน้อยคลองาวริน น้ำตกเหวน้อยคลองาวริน เนื้อหาประกอบด้วย ชื่อแหล่งทรัพยากร บริเวณที่พบ พิกัดทางภูมิศาสตร์ รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร เช่น ประวัติ อายุ ลักษณะเด่น ความสำคัญ การใช้ประโยชน์ เจ้าของแหล่งทรัพยากร แผนผังแสดงตำแหน่งทรัพยากร 9.2 ข้อมูลโบราณคดี จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วัดกงตาก วัดปากคู สำนักสงฆ์ไทรงาม เนื้อหาประกอบด้วยชื่อของโบราณสถาน/โบราณวัตถุ ลักษณะบริเวณที่พบ พิกัดทางภูมิศาสตร์ จุดเด่น เจ้าของ แผนผังแสดงตำแหน่ง วาดภาพประกอบ สภาพทั่วไปของตำบลข้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เทศบาลตำบลข้างซ้ายมีเนื้อที่ประมาณ 158.96 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 99,356 ไร่ จำนวนประชากรมีทั้งสิ้น 11,119 คน เพศชาย 5,517 คน เพศหญิง 5,602 คน จำนวนครัวเรือน 3,940 ครัวเรือน ในการพัฒนาเทศบาลตำบลข้างซ้าย ได้ใช้ข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ที่มาจากสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน ประกอบด้วย นโยบายของรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนารององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอมาบูรณาการเป็นแนวทาง ในการพัฒนาเทศบาล เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสามารถปรับตัวได้ในโลกแห่งการแข่งขันยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเทศบาลตำบลข้างซ้ายได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาไว้ 5 ด้านดังนี้ 1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 4) การพัฒนา ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว และ 5) การพัฒนาด้านการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (สำนักงานเทศบาลตำบลข้างซ้าย, 2567) ประเด็นการพัฒนา ด้าน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว ประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนาด้าน การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อม ชยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และกลยุทธ์ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของท้องถิ่น กำหนดทิศทางโดยชุมชนจัดการโดยชุมชน ซึ่งจากการลงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า ในพื้นที่ตำบลข้างซ้ายมีทรัพยากรพื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมาก อาทิเช่น กุ้งแม่น้ำ เครื่องแกงสมุนไพรมะแม่ว ไข่เค็มสมุนไพรมะแม่ว กล้วยน้ำว้า น้ำหวานขึ้นถั่วไทย เป็นต้น รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น วัดปากคู ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและขับเคลื่อนการดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เพื่อให้พื้นที่ตำบลข้างซ้าย เป็นพื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนงานทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพื้นที่นำร่องของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีต่อไป

6339	F3A8	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	3. โครงการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ อพ.สธ.เทศบาลตำบลคลองชะอุ่น	Yes	200,000	82,080	งบบปกติของหน่วยงาน	1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) 2. เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนงานในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในพื้นที่ตำบลคลองชะอุ่น อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี 3. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น (พืชพรรณธัญญาณภูมิปัญญาพื้นบ้าน อาชีพ และอื่น ๆ) ในพื้นที่ตำบลคลองชะอุ่น อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี 4. เพื่อขับเคลื่อนและเผยแพร่การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ตำบลคลองชะอุ่น อำเภอพนม แก่พื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ได้ดำเนินการจัดอบรมปฏิบัติการงานข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทิศทางเป้าหมายของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้อย่างถูกต้องตามแนวทาง อพ.สธ. เมื่อวันที่ 9 -10 กันยายน 2567 ณ เทศบาลตำบลคลองชะอุ่น อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี 1. เกิดกระบวนการขับเคลื่อนงานทางด้านฐานทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลคลองชะอุ่นจากการขับเคลื่อนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 2. เกิดฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ด้านทรัพยากรภูมิปัญญา และอื่น ๆ 3. เป็นข้อมูลเพื่อส่งต่อแก่หน่วยงาน อปท. ภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือผู้สนใจในการพัฒนาพื้นที่หรือการขับเคลื่อนโครงการ อพ.สธ.	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่นสำนักงานอธิการบดี	7_F3A82.docx	2024-10-21 4:05 PM
6329	F3A7	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	1. โครงการพัฒนาความร่วมมือโรงแรมและนักศึกษาในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืช	Yes	104,400	104,400	งบบปกติของหน่วยงาน	1) เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก	จากการดำเนินงานสามารถพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของ โรงแรม ชุมชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์พันธุ์มะพร้าวพื้นถิ่นเกาะสมุยโดยการร่วมจัดงานลงนามความร่วมมือขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนด้วยฐานทุนมะพร้าวสมุยโดยความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่และนอกพื้นที่ในการส่งเสริมพืชมะพร้าวเกาะสมุย เชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชน โดยภายใน	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่น	10_F3A71.docx	2024-10-21 3:47 PM

			มะพร้าว ท้องถิ่น ในเกาะสมุย					จากพระราชดำ ริช (อพ.สธ.) 2) เพื่อพัฒนา เครือข่าย โรงแรมในการ อนุรักษ์พันธุ์ มะพร้าวพื้นถิ่น เกาะสมุย 3) เพื่อพัฒนาการ มีส่วนร่วมของ โรงแรมและ นักศึกษาใน พื้นที่เกาะสมุย เกี่ยวกับการ อนุรักษ์พันธุ์ มะพร้าวพื้นถิ่น เกาะสมุย	งานมีการจัดนิทรรศการและฐานให้ความรู้เกี่ยวกับมะพร้าว เกาะสมุย วิถีมะพร้าวกับชาวเกาะสมุย ของเล่นจากมะพร้าว อาหาร ขนม ตลอดจนนวัตกรรมจากพืชมะพร้าว โดยมีกลุ่มเป้า หมายเยาวชน ชาวบ้าน ผู้ประกอบการชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจ ในพื้นที่ องค์กรภาคีตลอดจนนักท่องเที่ยวเข้าร่วม สามารถสร้าง การรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าของพืชมะพร้าวซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ เกาะสมุย กับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และปลายทางในการ อนุรักษ์มะพร้าวให้อยู่คู่กับพื้นที่เกาะสมุยต่อไป ในการดำเนินงาน มีนักเรียน เยาวชนในพื้นที่เกาะสมุย ผู้ประกอบการโรงแรม ธุรกิจ ที่เกี่ยวข้อง เครือข่ายชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนนักท่องเที่ยวมาร่วม งาน จำนวน 100 คน มีฐานการเรียนรู้ 5 ฐาน ได้แก่ ฐานที่ 1 ชวนมาเหล่า เอามาสาน ฐานที่ 2 เรามาเล่น การละเล่น ภูมิปัญญามะพร้าว ของเล่นจากมะพร้าว ฐานที่ 3 เจ้าแห่งขนม ขนมจากมะพร้าว ฐานที่ 4 เรือลอยเคราะห์จำลอง จากมะพร้าว ฐานที่ 5 นิทรรศการสายพันธุ์มะพร้าวและนวัตกรรมมะพร้าวชาว เกาะ นอกจากนี้มี กรีนพาร์ค ชวนน้องส่องสมุย การแสดงมโนราห์ : วิถีหมุย และเพลงบอก : มะพร้าวชาวเกาะ กิจกรรมสวน "พรวนหมุย รากฐานจากอดีต สู่ ฐานรากเศรษฐกิจชุมชนอย่าง ยั่งยืน" หลังจากนั้นได้ร่วมกันกล่าวคำประกาศ และร่วมลงนาม ความร่วมมือขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนด้วยฐานทุน มะพร้าวสมุย โดยมีตัวแทนหน่วยงาน องค์กรเข้าร่วม จำนวน 16 หน่วยงาน ได้แก่ 1) นายอำเภอเกาะสมุย 2) สภาวัฒนธรรมอำเภอเกาะสมุย 3) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเกาะสมุย 4) เทศบาล นครเกาะสมุย 5) พัฒนาชุมชนอำเภอเกาะสมุย 6) สำนักงาน เกษตรอำเภอเกาะสมุย 7) วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 8) สมาคมการท่องเที่ยวโดย ชุมชนอำเภอเกาะสมุย 9) ศูนย์การเรียนรู้ตำบลลิปะน้อย 10) สาธารณสุขอำเภอเกาะสมุย 11) สมาคมสปาสมุย 12) สมาคม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาะสมุย 13) ผู้แทนคัลส์เตอร์มะพร้าวสมุย 14) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) 15) บางกอก แอร์เวย์ 16) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ไทยอำเภอเกาะสมุย (สวท.สมุย)	สำนักงาน อธิการบดี		
6319	F2A4	G6 - มหาวิทยาลัย ราชภัฏ สุราษฎร์ธานี (SRU)	1. โครงการ พัฒนา ผลิตภัณฑ์และ การแปรรูปข้าว หอมมะลิ	Yes	211,500	139,539	งบปกติ ของ หน่วย งาน	1. เพื่อสนอง พระราชดำริใน โครงการ อนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืช อันเนื่องมา จากพระราชดำ ริช (อพ.สธ.) 2. เพื่อพัฒนา ผลิตภัณฑ์ อาหารแปรรูป จากข้าวหอม มะลิ 3. เพื่อ พัฒนาเครื่อง สกิดน้ำมันรำ ข้าวต้นแบบ สำหรับการ สกิดน้ำมันจาก รำข้าวหอม มะลิ 4. เพื่อ เทคโนโลยี	กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้จากข้าวไร่พื้นเมือง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนเกษตรบ้านห้วยลึก ตำบลพ่วงพรมคร อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการถ่ายทอด กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย คริมขัดผิวและสนุ น้ำมันที่มีส่วนผสมของรำข้าวหอมมะลิ และน้ำมันรำข้าวเป็นส่วน ผสม นอกจากนี้ยังได้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และวิธีการ ผลิตผลิตภัณฑ์เซอรันที่มีส่วนผสมของสมุนไพร เช่น ขมิ้นชัน และ มะขาม โดยกลุ่มวิสาหกิจยังมีความสนใจที่จะพัฒนาไปเป็น ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อจำหน่ายต่อไป สมาชิกกลุ่มมีการปลูกข้าว ไร่แซมสวนยาง จำนวน 25 คน ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้จากการ สีข้าวมาสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม จากการ ลงพื้นที่ถ่ายทอดองค์ความรู้และวิธีการผลิตคริมขัดผิว และสนุที่มี ส่วนผสมจากรำข้าวไร่ หอมมะลิให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคน เกษตรบ้านห้วยลึก และมีนักศึกษาสาขาเคมีประยุกต์จำนวน 4 คน ร่วมให้บริการวิชาการ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2567 พบว่า ผู้ เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมโครงการอยู่ใน ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.50 หลังเข้าร่วมโครงการมี ความรู้ความเข้าใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 81.80 ประกอบด้วยความพึงพอใจด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ ใช้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 90.90 และสามารถ นำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดแก่บุคคลอื่นได้ ส่วนใหญ่อยู่ใน	งาน บริการ วิชาการ พัฒนา ท้องถิ่น สำนักงาน อธิการบดี	7_F2A41.docx	2024-10- 21 3:32 PM

	<p>การพัฒนาและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวหอมมะลิ</p> <p>ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.30 กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแปรรูปข้าวหอมมะลิให้แก่ชุมชน มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปข้าวหอมมะลิให้แก่ชุมชนเป้าหมาย มีผู้เข้าร่วม จำนวน 20 คน เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนเกษตรบ้านห้วยลึก ตำบลพวงพรมคร อำเภอกะปง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลลัพธ์ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีแปรรูปข้าวเกรียบข้าวหอมมะลิให้แก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนเกษตรบ้านห้วยลึก จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง – มาก คิดเป็นร้อยละ 50.00 ภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังเข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก – มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และมีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 ส่วนสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 แนวทางและข้อเสนอแนะโดยภาพรวมของโครงการเพื่อการพัฒนาครั้งต่อไป คือ การหาช่องทางการตลาดเพื่อจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน การนำไปใช้ประโยชน์ โครงการนี้เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบจากข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นข้าวไร่ที่เพาะปลูกโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนเกษตรบ้านห้วยลึก สามารถนำมาผลิตเป็นข้าวเกรียบจากข้าวหอมมะลิ เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าแปรรูปจากข้าว สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาผลิตเป็นข้าวเกรียบข้าวหอมมะลิและข้าวเกรียบข้าวหอมมะลิผสมผักเหมียง และสามารถนำวิธีการผลิตมาประยุกต์ใช้โดยใช้ปลายข้าวหรือข้าวหักเป็นวัตถุดิบซึ่งมีราคาถูกกว่าแทนข้าวเต็มเมล็ดได้ ผลลัพธ์ 1. ได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบข้าวเกรียบข้าวหอมมะลิ และข้าวเกรียบข้าวหอมมะลิผสมผักเหมียง 2. ได้ต้นแบบฉลาก ที่ใช้ติดฉลากสินค้า 3. ได้เครื่องต้นแบบสำหรับสกัดน้ำมันรำข้าวในระดับห้องปฏิบัติการที่สามารถสกัดน้ำมันรำข้าว และฟิชน้ำมันชนิดอื่น ๆ เพื่อใช้สำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ต่อไป 4. กลุ่มวิสาหกิจสามารถพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สู่เชิงพาณิชย์เพื่อสร้างรายได้ต่อไป 5. นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และนำองค์ความรู้ในศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงร่วมกับชุมชน</p>											
6323	F2A4	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	2. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน	Yes	215,200	215,200	งบปกติของหน่วยงาน	<p>1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)</p> <p>2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากมะพร้าว เกษสมุย 2 ผลิตภัณฑ์ 3. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งจากลูกมะพร้าวเป็นสินค้าที่ระลึก</p>	<p>จากการดำเนินงาน ได้ผลิตภัณฑ์อาหารจากมะพร้าว คือ แยมมะพร้าว และ แป้งจากมะพร้าว และได้ผลิตภัณฑ์สิ่งจากลูกมะพร้าวเป็นสินค้าที่ระลึกประจำอำเภอเกษสมุย จำนวน 5 แบบ ในการดำเนินงานเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น คือ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านอาหารแปรรูปและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากมะพร้าวเกษสมุย โดยทำเป็นสิ่งจากลูกมะพร้าว จำนวน 5 แบบ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากมะพร้าวได้แก่ แยมมะพร้าว และแป้งจากมะพร้าว ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเลสมุย และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมัยยั่งยืน จำนวน 20 คน และร่วมกันออกแบบกล่องบรรจุภัณฑ์และการส่งเสริมการตลาด สำหรับใส่สิ่งจากลูกมะพร้าว การอบรมทำสิ่งจากลูกมะพร้าวใช้วิทยากรในการสาธิตและฝึกภาคปฏิบัติ มีการทดสอบความพึงพอใจ ต่อผลิตภัณฑ์สิ่งจากลูกมะพร้าว โดยทดลองกับกลุ่มลูกค้าชาวเงินจำนวน 10 คน และ ชาวไทยจำนวน 10 คนกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านอาหารแปรรูปจากมะพร้าว คือ แยมมะพร้าว และแป้งจากมะพร้าวมีผู้เข้าร่วม จำนวน 15 คน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น</p>	<p>งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่นสำนักงานอธิการบดี</p>	<p>5_F2A42.docx</p>	<p>2024-10-21 3:36 PM</p>

								ประจำอำเภอ เกาะสมุย จำนวน 5 แบบ 4. เพื่อ ถ่ายทอดองค์ ความรู้ทาง ด้านอาหาร แปรรูปและการ พัฒนา ผลิตภัณฑ์ของ ที่ระลึกจาก มะพร้าว เกาะสมุย						
6324	F2A4	G6 - มหาวิทยาลัย ราชภัฏ สุราษฎร์ธานี (SRU)	3. โครงการ พัฒนาคุณภาพ และการส่งเสริม การจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์น้ำมัน มะพร้าว เกาะสมุย	Yes	100,000	100,000	งบปกติ ของ หน่วย งาน	1. เพื่อสนอง พระราชดำริใน โครงการ อนุรักษ์ พันธุกรรมพืช อันเนื่องมา จากพระราชดำ ริฯ (อพ.สธ.) 2. เพื่อพัฒนา ยกระดับ ผลิตภัณฑ์ น้ำมันมะพร้าว ในด้าน คุณภาพและ ช่องทางการ จัดจำหน่าย 3. เพื่อเพิ่ม โอกาสในด้าน ช่องทางการ ส่งเสริมรายได้ ให้กับชุมชน เห็นคุณค่า ต้องการ อนุรักษ์	1. สามารถเสริมสร้างความรู้และทักษะผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ และฝึกฝนทักษะในการทดลองและวิเคราะห์ผลการทดสอบ ทำให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ดีขึ้น การคำนวณ ปริมาณการเติมสารสกัดและการวิเคราะห์ผลทางประสาทสัมผัส เป็นสิ่งช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน อนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ 2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ชุมชน การร่วมมือระหว่างกลุ่มแม่บ้านเกษตรจากชุมชนมะเร็ตและ ชุมชนตลิ่งงามในการทดลองและทดสอบการแต่งกลิ่นผลิตภัณฑ์ ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ตรงระหว่างชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการทดสอบผลิตภัณฑ์ยังช่วย สร้างความรู้สึกร่วมกันและความภูมิใจ ในผลิตภัณฑ์ที่พัฒนา ขึ้น 3. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดร้อน ที่ได้รับการแต่งกลิ่นด้วยสารสกัดจากใบเตยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น สามารถจำหน่ายในราคาที่สูงขึ้น ซึ่งจะเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มแม่ บ้านเกษตรกร ผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์และคุณภาพสูง ยังช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและขยายตลาดไป ยังกลุ่มผู้บริโภคใหม่ ๆ 4. การสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน การใช้ สารสกัดจากใบเตยซึ่งเป็นวัตถุดิบธรรมชาติและหาได้ง่ายในพื้นที่ ช่วยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังส่งเสริม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน อย่างยั่งยืน สรุปผลการจัดกิจกรรม จากการดำเนินงานสามารถยก ระดับผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดร้อนสำหรับทาผิวที่ได้รับการ พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ มีคุณภาพสูงและปลอดภัยสำหรับผู้ บริโภค ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์จะได้รับประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ที่มี คุณภาพและเป็นธรรมชาติ ส่งผลให้มีสุขภาพผิวที่ดีและปลอดภัย จากสารเคมี มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ แนวทางการคำนวณ ต้นทุนในการกำหนดราคาสินค้าและผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการ ปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดร้อนให้ตรงกับ ความต้องการของตลาด การอบรมและปฏิบัติการที่จัดขึ้นส่งผลให้กลุ่ม แม่บ้านเกษตรกรในชุมชนมะเร็ตและชุมชนตลิ่งงามสามารถนำ ความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น สามารถเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและมหาวิทยาลัย ผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ช่วยเพิ่มความเข้ม แข็งให้กับชุมชนในการพัฒนาและผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูง ตอบ สนองต่อความต้องการของตลาด การผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ เชิงนโยบายและเชิงสาธารณะ สามารถนำเสนอให้กับหน่วยงาน ท้องถิ่นหรือหน่วยงานรัฐบาล เพื่อรับการสนับสนุนและขยายผล โครงการในวงกว้าง สร้างรายได้ให้กับชุมชนและส่งเสริม	งาน บริการ วิชาการ พัฒนา ท้องถิ่น สำนักงาน อธิการบดี	4_F2A43.docx	2024-10- 21 3:38 PM		

									เศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืน เชิงพาณิชย์ ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาสามารถนำไปจัดจำหน่ายในตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มรายได้ให้กับผู้ผลิตและชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดร้อนของท้องถิ่น				
6325	F2A4	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	4. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารจากมะพร้าวเกาสมุยสู่มาตรฐาน GMP เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน	Yes	100,000	100,000	งบปกติของหน่วยงาน	1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) 2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แยมมะพร้าวที่และแป็งกากมะพร้าวผ่านการพัฒนาสูตรให้ได้มาตรฐาน GMP เพื่อการส่งออก 3. เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดแยมมะพร้าวและแป็งกากมะพร้าวที่ได้เลขที่จดแจ้ง (อย) เข้าสู่ตลาดอุตสาหกรรมในประเทศไทย 4. เพื่อจดทะเบียนสิทธิบัตรแยมมะพร้าวเกาสมุย ในด้านกระบวนการและกรรมวิธีการผลิต	จากการดำเนินงาน พบว่า พัฒนาผลิตภัณฑ์แยมมะพร้าวที่ผ่านการพัฒนาสูตรที่ได้มาตรฐาน GMP เพื่อการส่งออก ที่ได้เลขที่จดแจ้ง (อย) และสามารถเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายแยมมะพร้าวเกาสมุย ที่ผลิตโดยสาขาวิชาศิลปะการประกอบอาหารไทยและอาหารนานาชาติ มหาวิทยาลัยและนักวิจัยได้สิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ให้กับมหาวิทยาลัย มาตรฐานแยมมะพร้าวเกาสมุย ส่วนผสม เนื้อมะพร้าว 240 กรัม น้ำตาลทราย 200 กรัม น้ำมะพร้าวแก่ 200 กรัม เพคติน 30 กรัม กะทิสด (คั้นน้ำ 1 ส่วน เนื้อ 1 ส่วน) 600 กรัม 2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบแป็งกากมะพร้าวเกาสมุยและทดสอบคุณค่าทางโภชนาการ สูตรมาตรฐานแป็งกากมะพร้าว ส่วนผสม กากมะพร้าวที่ผ่านการคั้นกะทิแล้ว 100 %	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานอธิการบดี	F2A44GMP.docx	2024-10-21 3:42 PM	
6326	F2A4	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	5. โครงการศึกษาการตลาดและพัฒนารูปแบบใช้ประโยชน์จากโกโก้	Yes	175,800	144,025	งบปกติของหน่วยงาน	1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) 2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยกระดับ	ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโกโก้ภาวดอำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 35 คน ได้ติดต่ออาวทกลยุทธตลาดชุมชนเพื่อให้ผู้ประกอบการ/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้เข้ามามีองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าที่มีมูลค่าสูงตรงตามความต้องการของผู้บริโภคในตลาดและ การสร้างตราสินค้าให้เกิดการจดจำและออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าดึงดูดใจเหมาะสมแก่การใช้งานของผู้บริโภค รวมถึงการผลิตสื่อรูปภาพและคลิปวิดีโอ ในการทำการตลาดและสามารถเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ในการทำตลาด ระบบตลาดดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม สามารถเพิ่มช่องทางการตลาดได้อย่างหลากหลาย ส่งผลต่อยอดขายที่เพิ่มขึ้นได้อย่างยั่งยืน	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานอธิการบดี	3_F2A45.docx	2024-10-21 3:44 PM	

สินค้าโภคภัณฑ์ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงตรงตามความต้องการของผู้บริโภค 3. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมระบบการตลาด และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากโภคภัณฑ์ 4. เพื่อช่วยสร้างรูปแบบธุรกิจที่สามารถนำไปใช้ในการแข่งขันกับคู่แข่งได้ 5. เพื่อเป็นการสร้างอาชีพและความมั่นคงของชุมชน

6314	F1A2	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	1. โครงการสำรวจทรัพยากรพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี	Yes	253,670	253,670	งบปกติของหน่วยงาน	<p>1. เพื่อเพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)</p> <p>2. เพื่อสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลกุ่มแม่น้ำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี</p> <p>3. เพื่อจัดทำแผนส่งเสริมการเลี้ยงกุ่มแม่น้ำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี</p> <p>4. เพื่อสำรวจและศึกษา</p>	<p>ทรัพยากรกุ่มแม่น้ำ การสำรวจกุ่มแม่น้ำจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหา ภูมิปัญญาและสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัยของกุ่มแม่น้ำในเขตพื้นที่ตำบลคลองฉนาก ตำบลคลองน้อย ตำบลบางใบไม้ ตำบลบางชนะ ตำบลบางไทร และตำบลบางโพธิ์ อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการขับเคลื่อนและส่งเสริมการพัฒนา รวมทั้งการอนุรักษ์กุ่มแม่น้ำในอนาคดอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยกระบวนการศึกษา สำรวจพื้นที่ และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการยกระดับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกุ่มแม่น้ำเพื่อสร้างนวัตกรรมผ่านการมีส่วนร่วมจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อรวบรวมข้อมูลส่งต่อหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้สนใจในการอนุรักษ์กุ่มแม่น้ำสู่การต่อยอดเพื่อสร้างอาชีพเกี่ยวกับกุ่มแม่น้ำอย่างยั่งยืนในอนาคต ในการดำเนินงานมีผู้เข้าร่วม 60 คน ประกอบด้วยเกษตรกรและกลุ่มประมงพื้นบ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีประมงน้ำจืดจังหวัด สุราษฎร์ธานี ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน คณะกรรมการดำเนินงานและผู้สนใจทั่วไป สภาพทั่วไปของปัญหาคุณภาพดินหรือวัสดุที่ใช้เป็นบ่อ/ภาชนะเพาะเลี้ยงกุ่มแม่น้ำ เช่น ปัญหาคุณภาพน้ำที่ใช้เพาะเลี้ยงกุ่มแม่น้ำ เกิดจากใช้น้ำประปาทำให้กุ่มน้ำอดตาย จึงทำให้เป็นปัญหาที่สำคัญ จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพการเจริญเติบโตและผลผลิตของกุ่ม เกษตรกรควรมีการจัดบ่อเลี้ยงอย่างเหมาะสม โดยใช้อุปกรณ์และสารเคมีอย่างถูกต้อง และติดตามคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดปัญหาคุณภาพน้ำและเพิ่มผลผลิตของกุ่มแม่น้ำ โดยส่วนใหญ่จะใช้บ่อปูนซีเมนต์ ทำให้ต้องมีการถ่ายน้ำเพื่อทำความสะอาดอยู่เป็นประจำ บางที่มีปัญหาเรื่อง น้ำท่วมง่าย ปัญหาน้ำของดิน</p>	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่นสำนักงานอธิการบดี	8_F1A21.docx	2024-10-21 3:17 PM
------	------	--	---	-----	---------	---------	-------------------	---	--	--	------------------------------	--------------------

<p>ข้อมูลผู้เพาะเลี้ยงหอยทะเลในอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5. เพื่อศึกษาและสำรวจข้อมูลสายพันธุ์หอยทะเลที่เพาะเลี้ยงในอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี</p>	<p>หรือวัสดุที่ใช้เป็นบ่อ/ภาชนะที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ จะส่งผลต่อสุขภาพ ผลผลิตและสิ่งแวดล้อม เกษตรกรควรเลือกวัสดุที่เหมาะสม เช่นการปรับปรุงคุณภาพดิน และจัดการบ่อเลี้ยงอย่างเหมาะสมเพื่อลดปัญหาของคุณภาพดิน ปัญหาของแหล่งน้ำที่หายากจึงทำให้ต้องใช้น้ำประปาหรือน้ำบาดาล ส่งผลต่อต้นทุนการผลิต ผลผลิต เกษตรกรควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาด้านรูปแบบของบ่อหรือสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำด้วยสภาพบ่อเป็นปูนซีเมนต์ จึงทำให้ไม่เหมาะสม สามารถทำให้กุ้งตายได้ต้องดูระดับน้ำให้ดี เพราะจะทำให้กุ้งน็อคและเกิดความเสียหายอย่างหนัก จึงจำเป็นต้องออกแบบรูปแบบของบ่อหรือสถานที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำให้เหมาะสม เตรียมพื้นบ่อ และดูแลรักษาบ่ออย่างสม่ำเสมอ ปัญหาขนาดและความลึกของบ่อหรือสถานที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ ด้านการเลือกสายพันธุ์และโรคของกุ้งแม่น้ำ ปัญหาคุณภาพสายพันธุ์กุ้งแม่น้ำที่ใช้เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ สายพันธุ์มาโคร เป็นสายพันธุ์ที่กลายเป็นกุ้งฝอย เลี้ยงโดยยากและเป็นพันธุ์ที่ตายง่ายต้องดูแลดี ๆ และน็อคง่าย ปัญหาโรค การป้องกันและการรักษากุ้งแม่น้ำ ต้องมีการปรับอุณหภูมิให้เหมาะสม ไม่อุ่นหรือเย็นเกินไปเพราะมีผลกระทบต่อกุ้ง และต้องผสมยาเพื่อป้องกันโรค กันรอบบ่อเพื่อป้องกันวัชพืชและสิ่งต่าง ๆ รอบบ่อเลี้ยง ด้านการเลือกใช้อาหารเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ ปัญหาคุณภาพอาหารและการเลือกใช้อาหารที่ใช้เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ โดยทั่วไปใช้อาหารทั่วไปที่มีความเหมาะสมกับอายุของกุ้ง ซึ่งสามารถหาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไป ปัญหาวิธีการให้อาหารที่ใช้เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ โดยปกติให้อาหารวันละ 2 มื้อ แก้ปัญหาโดยการใช้เครื่องให้อาหารอัตโนมัติ ด้านระยะเวลาการเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ ปัญหาการจับและการคัดขนาดกุ้งแม่น้ำ ต้องใช้คนงานในการจับ กุ้งมาคัดแยกจำนวนเยอะ โดยต้องเลือกกุ้งที่มีขนาดเท่า ๆ กัน และต้องเช็คขนาดทุก ๆ 15 วัน และต้องคัดขนาดทุก ๆ 3 เดือน ปัญหาช่วงเวลากำหนดจำหน่ายกุ้งแม่น้ำใช้เวลานานในการเลี้ยงและต้องหมั่นดูแลและคัดแยกกุ้งบ่อย การคัดแต่ละครั้งจะต้องใช้จำนวนคนงานเยอะ ผลผลิตไม่แน่นอนเหมือนอย่างอื่น เนื่องจากกุ้งตายง่าย จากการสอบถามผู้เลี้ยงกุ้งแม่น้ำส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 78.9 รองลงมา มีประสบการณ์การเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ 5-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.10 ส่วนใหญ่มีรูปแบบ/ลักษณะของสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำด้วยบ่อปูน/ซีเมนต์ คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมา เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำด้วยบ่อผ้าใบ/พลาสติก คิดเป็นร้อยละ 21.10 และเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำด้วยบ่อดิน คิดเป็นร้อยละ 15.80 ตามลำดับ เลี้ยงกุ้งสายพันธุ์มาโคร คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา เลี้ยงกุ้งสายพันธุ์แม่น้ำดาบี คิดเป็นร้อยละ 10.00 คุณลักษณะที่โดดเด่นของกุ้งแม่น้ำ คือตัวใหญ่เลี้ยงง่ายและแข็งแรง สถานที่ซื้อลูกกุ้งแม่น้ำ ซื้อกุ้งมาจากต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาซื้อจากชาวประมง คิดเป็นร้อยละ 30.00 และซื้อจากศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด และเพาะพันธุ์เอง คิดเป็นร้อยละ 5.00 แหล่งเงินทุนในการประกอบการของผู้เพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 63.20 รองลงมาใช้แหล่งเงินทุนกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 31.60 และใช้แหล่งเงินทุนจากหน่วยงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 5.30 สาเหตุที่ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ คือทำตามอย่างผู้ประกอบการรายอื่น คิดเป็นร้อยละ 52.17 รองลงมา มีสาเหตุคือรายได้ดี คิดเป็นร้อยละ 39.13 และมีสาเหตุจากการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 4.35 ข้อมูลกุ้งแม่น้ำในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในด้านจำนวนฟาร์มและเนื้อที่ของการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (เฉพาะที่มีผลผลิต) จากประจำปี 2565 ถึงปัจจุบัน พบว่าการเลี้ยงกุ้งแม่น้ำในบ่อ (Pond Culture)</p>
--	--

จำนวน 6 ฟาร์ม เนื้อที่รวม 15 ไร่ และมีราคาเฉลี่ย 265.80 บาทต่อกิโลกรัม นอกจากนี้ จากสถิติผลการจับสัตว์น้ำจืดจากธรรมชาติ ประจำปี 2565 ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับจากธรรมชาติมากที่สุดคือ "แม่น้ำ ลาดคลอง ห้วย" จำนวน 315.92 ตัน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามชนิดของกุ้งแม่น้ำสามารถจับได้ จำนวน 10.63 ตัน มีมูลค่า 3,857,510 ล้านบาท จากข้อมูลข้างต้น คณะทำงานจึงดำเนินการประสานงานเครือข่ายผู้เลี้ยงกุ้งแม่น้ำและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสายพันธุ์ของกุ้งแม่น้ำ ผู้เลี้ยงกุ้งแม่น้ำและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องประเภทของแหล่งและวิธีการเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ การบริหารจัดการและการตลาด รวมทั้งสภาพปัญหาในการเลี้ยงกุ้งแม่น้ำในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อีกทั้ง ยังสามารถนำข้อมูล ผลการประเมิน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย เชิงสังคม เชิงเศรษฐกิจ และเชิงวิชาการ ต่อไป ทรัพยากรหาย จากการสำรวจและเก็บข้อมูลผู้เพาะเลี้ยงหอยทะเล และสายพันธุ์หอยทะเลที่เพาะเลี้ยงใน อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 50 คน เพื่อจัดทำแผนงานการพัฒนาและยกระดับกลไกเครือข่ายการพัฒนาวิถีคนเลี้ยงหอยในอ่าวบ้านดอน โดยภูมิสำเนาเดิมของผู้เพาะเลี้ยงหอยทะเลในอ่าวบ้านดอน มาจากชุมชนบ้านปากกะและร้อยละ 60.00 รองลงมาชุมชนเขาถ่าน ร้อยละ 16.00 ชุมชนพุมเรียงร้อยละ 8.00 ส่วนที่เหลือชุมชนบ้านบางใบไม้ บ้านพอด ชุมชนลิเล็ด และแหลมทราย ร้อยละ 4.00 โดยมีประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงหอย 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 68.00 รองลงมา มีประสบการณ์ 5 - 6 ปีร้อยละ 12.00 มีประสบการณ์ 3 - 4 ปีเท่ากับมีประสบการณ์ 9 - 10 ปีร้อยละ 8.00 และมีประสบการณ์ 7 - 8 ปี ร้อยละ 4.00 ชนิดของหอยทะเลที่เพาะเลี้ยง คือ หอยนางรมร้อยละ 56.00 รองลงมาหอยแครง ร้อยละ 40.00 และหอยแมลงภู่ ร้อยละ 4.00 วิธีการเลือกลูกหอยมาเพาะเลี้ยงร้อยละ 60.00 ใช้วิธีการดักจับลูกหอยทะเลโดยวิธีธรรมชาติ และซื้อจากแหล่งขายต่าง ๆ ร้อยละ 40.00 รูปแบบ/ประเภทที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงโดยเลี้ยงแบบปักหลัก (หลักไม้หรือแท่งซีเมนต์) มากที่สุดร้อยละ 68.00 รองลงมาเลี้ยงแบบหวานในทะเล ร้อยละ 20.00 ส่วนที่เหลือเลี้ยงแบบติดกับก้อนหินเลี้ยงแบบแขวน และเลี้ยงแบบหวานบนพื้นโคลนในทะเล เท่ากัน ร้อยละ 4.00 หลักการสำคัญในการเลือกพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยทะเล 1) หอยแครง ต้องอยู่ในบริเวณการไหลเวียน สายเทของกระแสน้ำไหลผ่านในระดับที่เหมาะสม น้ำไม่ลึกและตื้นเกินไป ต้องเป็นพื้นดินโคลนห่างจากโรงงานอุตสาหกรรม 2) หอยแมลงภู่ ต้องอยู่ในพื้นที่ไม่ตื้นและไม่เป็นดินเลนมากเกินไป 3) หอยนางรม ต้องมีดินโคลนที่เหมาะสมน้ำไม่ลึกเกินไป ควรเป็นแหล่งที่มีกำบังคลื่นลม ไม่เหม็นสาบและต้องห่างจากป่าชายเลน ประมาณ 1.5 กิโลเมตร ขนาดหรือเนื้อที่ใช้ในการเลี้ยงหอยเลี้ยงแบบแขวน 28,800 ตารางเมตร/ไร่ เลี้ยงแบบปักหลัก 66,571 ตารางเมตร/ไร่ เลี้ยงแบบหวานกับพื้นทะเล 61,333 ตารางเมตร/ไร่ เลี้ยงบนก้อนหิน 100 ตารางเมตร/ไร่ เลี้ยงในบ่อดินโคลน 1,600 ตารางเมตร/ไร่ ปริมาณผลผลิตของหอยทะเลที่เพาะเลี้ยงได้ในรอบ 1 ปี หอยนางรม 3,910 ตัน หอยแครง 30 ตัน หอยแมลงภู่ 20 ตัน วิธีการเก็บผลผลิตหอยที่เพาะเลี้ยงหอยแครงใช้เรือยนต์คราด หอยแมลงภู่ใช้วิธีการดำน้ำเก็บหรือมเก็บในช่วงน้ำน้อย หอยนางรม ใช้วิธีการดำน้ำมเก็บหรือใช้กระดานสืบในช่วงน้ำน้อย มูลค่าผลผลิตของหอยที่เพาะเลี้ยงได้

ในรอบ 1 ปี หอยแครง 2,362,500 บาท หอยแมลงภู่ 250,000 บาท หอยนางรม 908,314 บาท แหล่งเงินทุนในการเพาะเลี้ยงหอยใช้เงินทุนส่วนตัวร้อยละ 96.00 และกองทุนเพื่อสังคม ร้อยละ 4.00 สาเหตุที่ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงหอยเพราะรายได้ดี ร้อยละ 64.00 รองลงมาทำตามผู้ประกอบการอื่น ร้อยละ 24.00 ทำเป็นอาชีพจากรุ่นสู่ ร้อยละ 8.00 และได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 4.00 ข้อมูลสภาพทั่วไปของปัญหาการเพาะเลี้ยงหอยทะเลในอ่าวบ้านดอน ได้แก่ปัญหาคุณภาพน้ำ เนื่องจากน้ำเป็นกรดทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย และเป็นเมือก ในช่วงมรสุมทำให้เกิดน้ำไหลหลากจนทำให้ความเค็มต่ำจึงทำให้หอยตายเยอะ ปัญหาคุณภาพดินหรือกลินดินที่หมิ่นเน่าเกิดจากใบไม้ที่ร่วงลงไปทับถม ทำให้กลินดินไม่เป็นธรรมชาติ และปัญหาที่เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ ความลึกของน้ำ มลพิษทางน้ำจากโรงงานและนาุ้ง และทิศทางลมหากมีมรสุมคลื่นลมแรงจะไม่สามารถเก็บหอยได้ ปัญหาราคาซื้อขายหากมีพ่อค้าคนกลางรับซื้อหอยจากพื้นที่อื่นจะทำให้หอยที่เพาะเลี้ยงในอ่าวบ้านดอนราคาตกต่ำ ปัญหาระยะเวลาการเพาะเลี้ยงหอยขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ปัญหาการจับและการคัดขนาดหอยซึ่งหากมีคลื่นลมแรงหรือปริมาณน้ำทะเลสูงจะต้องงดเก็บหอยจะทำให้ขาดรายได้ เกษตรกรมีความต้องการได้รับคำแนะนำในด้านองค์ความรู้ เรื่องการเพิ่มปริมาณการเลี้ยงหอย และต้องการให้ภาครัฐควบคุมดูแลการสั่งซื้อหอยจากนอกพื้นที่ จากการเก็บข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรองจากผู้เลี้ยงหอย 350 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.14 มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.71 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 72.00 ประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001 -30,000 บาท ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5 คน ร้อยละ 26.57 เดินทางไปซื้อหอยมารับประทานจากร้านจำหน่ายในชุมชนร้อยละ 77.43 รองลงมาซื้อจากตลาดสด ร้อยละ 20.29 และซื้อจากศูนย์การค้า ร้อยละ 2.29 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อหอยมาจากปากต่อปาก ร้อยละ 93.14 และช่องทางสื่อออนไลน์ร้อยละ 6.86 มีความรู้สึกปลอดภัยในการรับประทานหอยที่ซื้อมา ร้อยละ 100.00 ชนิดของหอยที่นิยมรับประทานเรียงตามลำดับดังนี้ หอยแครง ร้อยละ 61.71 หอยแมลงภู่ ร้อยละ 26.29 หอยนางรม ร้อยละ 9.71 หอยรอกและหอยอื่น ๆ ร้อยละ 2.28 ปริมาณการซื้อหรือบริโภคต่อครั้งส่วนใหญ่ 2 - 3 กิโลกรัม ร้อยละ 53.71 รองลงมา ครั้งละ 1 - 2 กิโลกรัม ร้อยละ 39.71 ขนาดของหอยแต่ละชนิดที่นิยมซื้อไปบริโภค หอยแครงประมาณ 75 ตัว/กิโลกรัม หอยแมลงภู่ 60 ตัว/กิโลกรัม หอยนางรม 10 ตัว/กิโลกรัม ประเภทการปรุงหอยเพื่อบริโภค หอยแครง ลวก ยำ ต้ม หอยแมลงภู่ ต้ม ลวกจิ้ม หอยนางรม ทานสด โดยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับราคาว่ามีความเหมาะสม จับต้องได้ รูปแบบการเลี้ยงมีความเหมาะสมเนื่องจากสภาพแวดล้อมยังมีความสมบูรณ์ การเก็บหอยมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบ้าง เช่น การทำให้น้ำขุ่น เกิดตะกอนดิน ควรอนุญาตให้มีการเลี้ยงหอยในบริเวณอ่าวบ้านดอนเพื่อช่วยสนับสนุนให้ชาวบ้านมีอาชีพ มีรายได้เสริม ทำให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชน ทุกภาคส่วนควรส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เลี้ยงหอยทะเลในอ่าว บ้านดอน และส่งเสริมการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยให้มีแบบแผนและกติกาดูแลกัน ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการเลี้ยงหอยให้กับประชาชนเพื่อการอนุรักษ์และขยายพันธุ์หอยต่อไป

6316	F1A2	G6 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (SRU)	2. โครงการศึกษาและพัฒนาควายสมัยใหม่และการอนุรักษ์ประเพณีและส่งเสริมการท่องเที่ยว	Yes	320,000	305,880	งบบุคลากรของหน่วยงาน	<p>1. เพื่อเพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)</p> <p>2. เพื่อศึกษาความเป็นมาของการเลี้ยงควายชนและประเพณีกีฬาชนควายในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี</p> <p>3. เพื่อศึกษาและสำรวจข้อมูลสายพันธุ์ควายที่ใช้ในประเทศกีฬาชนควายของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี</p>	<p>คณะทำงานได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลและพัฒนาควายสมัยใหม่ การอนุรักษ์ประเพณีและส่งเสริมการท่องเที่ยว” จากกลุ่มผู้เลี้ยงควายชน จำนวน 5 พื้นที่ คือตำบลหน้าเมือง ตำบลบ่อผุด ตำบลมะเร็ด ตำบลแม่น้ำ และ ตำบลลิปะน้อย นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ สามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้ “ควาย” มีบทบาทและความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนมากมายเนื่องจากประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมที่ทำให้วิถีควายกับวิถีคนมีความผูกพันกันอย่างแนบแน่นและยาวนาน ควายถือเป็นทรัพย์สินหรือมรดกให้ลูกหลานเป็นการออมทรัพย์ที่สำคัญของชาวบ้านและเป็นสิ่งที่แสดงถึงฐานะของผู้เลี้ยงอีกด้วย แต่ปัจจุบัน ประเทศไทยที่ซึ่งเคยมีควายอยู่เป็นจำนวนมาก และควายไทยเคยถูกจัดให้เป็นควายปลักที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกมีขนาดเล็กลงหลังจากที่มีการตอนควายหนุ่มตัวผู้มีโครงร่างใหญ่ พบว่าต้องรับบังคับยากเป็นเหตุให้ควายลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว และจะเห็นได้ว่าจากอดีตจนถึงปัจจุบันวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนรวมถึงรูปแบบการเลี้ยงควายและประเพณีควายชนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเนื่องจากการพัฒนาประเทศ ทำให้การคมนาคมสะดวกมีการใช้เทคโนโลยีมาแทนการใช้แรงงานควาย ขาดแคลนพื้นที่ในการเลี้ยงควาย ส่งผลให้บทบาทสถานะของควายเปลี่ยนไป เป็นสินค้าทางเศรษฐกิจมากขึ้น บางครั้งจากวัฒนธรรมประเพณีเก่าแก่ก็กลายเป็นสินค้าทางการพนันโดยมีวัว (เฮียม ทองดี, 2543) ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์เกี่ยวกับการเลี้ยงควายและประเพณีเกี่ยวกับควายชนอำเภอเกาะสมุย กับความเหมาะสมกับสภาพสังคมวิถีชีวิตของคนในอำเภอเกาะสมุย ปัจจุบันทำให้ประเพณีควายชนกลับมามีบทบาทที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาวิถีชีวิตการดำเนินชีวิต โดยการมีส่วนร่วม ของประชาชนและชุมชน ทำให้ประเพณีควายชนเป็นประเพณีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเป็นภูมิปัญญา เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นอำเภอเกาะสมุย ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา และนำไปสู่การอนุรักษ์ประเพณีควายชนอำเภอเกาะสมุยได้ สภาพภูมิประเทศเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นภูเขาที่มีที่ราบเพียง 1 ใน 3 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเต็มไปด้วยสวนมะพร้าว เป็นพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และมรสุมตะวันออกเฉียงใต้อย่างชัดเจน อุณหภูมิของอากาศไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก ต้นมะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจลักษณะดินเป็นดินทราย เนื้อดินหยาบละเอียด ระบายน้ำได้ดี เหมาะต่อการนำระบบน้ำเข้ามาปรับใช้เพื่อใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ได้เพราะความสามารถในการดูดยึดธาตุอาหารฟอสฟอรัส พืชที่ขึ้นบนดินทรายจึงมักขาดทั้งธาตุอาหารและน้ำจึงเหมาะกับการปลูกมะพร้าว สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบลหน้าเมือง อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเกาะสมุย แบ่งเขตการปกครองเป็น 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหัวเวียง บ้านสวนทุเรียน บ้านทะเล บ้านแหลมสอ และบ้านตะพ้อ ทิศเหนือจรด ตำบลลิปะน้อย และตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย ทิศใต้จรดทะเลอ่าวไทย ทิศตะวันออกจรด ตำบลมะเร็ด อำเภอเกาะสมุย ทิศตะวันตกจรด ตำบลดั่งลังาม อำเภอเกาะสมุย จำนวนประชากรทั้งหมด 3,880 คน ชาย 2,540 คน หญิง 1,340 คน อาชีพหลัก ทำสวน/ทำไร่และค้าขาย อาชีพเสริม ธุรกิจบ้านเช่า/บังกะโล ตำบลบ่อผุด อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเกาะสมุย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านบ่อผุด บ้านเจว่งน้อย บ้านเกาะฟาน บ้านบงรักษ์ บ้านปลายแหลม และบ้านเจว่งใหญ่ ทิศเหนือจรด อ่าวบ่อผุด ทิศใต้จรด ตำบลมะเร็ด และตำบลหน้าเมือง อำเภอเกาะสมุย ทิศตะวันออกจรด อ่าวเจว่ง ทิศตะวันตกจรด ตำบลแม่น้ำ และตำบลอ่าวทอง อำเภอเกาะสมุย จำนวนประชากรทั้งหมด 7,546 คน ชาย 3,750 คน หญิง 3,773 คน อาชีพหลัก ทำสวน/ทำไร่ อาชีพ</p>	งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่นสำนักงานอธิการบดี	8_F1A22.docx	2024-10-21 3:23 PM
------	------	--	--	-----	---------	---------	----------------------	--	---	--	------------------------------	--------------------

เสริม คำชาย/บริการรถเข้านักท่องเที่ยว ตำบลมะเริง เป็นชุมชนดั้งเดิม มีวัดเก่าแก่ สมัยกรุงธนบุรี ชุมชนเป็นที่ตั้งทัพของพระเจ้าตากสินมหาราชมีการขุดนา ทำนา เลี้ยงเป็นชื่อของชุมชนนาขุด เดิมชาวบ้านทำสวนมะพร้าว ทำนา ปลูกพืชหมุนเวียน หลังจากการทำงานจำพวกยาสูบ แดงโม ข้าวโพด ถั่วเขียว ถั่วลิสง มีการทำประมงชายฝั่ง ต่อมาเริ่มมีนักท่องเที่ยวคนต่างถิ่น และนักท่องเที่ยวมาเข้าบ้าน ชื่อที่ติด อยู่ร่วมกับคนในชุมชน มีห้าง มีร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร และอื่น ๆ ตามมา วิถีชีวิตของคนในชุมชนยังคงเดิม ไปวัดร่วมประเพณีวัฒนธรรมแบบชาวพุทธตามปกติ แต่ประกอบอาชีพที่หลากหลายขึ้น เศรษฐกิจของครอบครัวมีหนี้สินบ้างบางครอบครัว คนในชุมชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น มีคนเสพยาเสพติดเยอะขึ้น รายได้ของคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลางไม่มีคนยากจน วิถีชีวิตครอบครัว ถักทอ ทำไม้กวาดดอกหญ้า ทำสวนทำไร่ คำชาย ทำงานบ้าน สอนหนังสือ ไปวัด ทำบุญตักบาตร เข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ปรับปรุงภูมิทัศน์ วิถีชีวิตครอบครัว สืบสานให้ ไปวัดในวันพระ ประชุม เก็บผลผลิต ดูแลสวน CSR ธนาคารปูม่า ปลอยพันธุ์ปูม่า เพาะพันธุ์ปูม่า วิถีชีวิตครอบครัว เดือน ไปเอาวัตถุดิบมาจากพื้นที่อื่น นำไม้กวาดดอกหญ้าไปขายตามโอกาส ประชุมประจำเดือนเมื่อมีการประชุมในหมู่บ้าน อบรมผู้สูงอายุ ร่วมกิจกรรมกลุ่มชุมชน ธนาคารปูม่า/ท่องเที่ยวชุมชน การประชุมกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวลุ่มน้อย ประชุมสมาคมท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะสมุย วิถีชีวิตครอบครัว (ประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ) เข้าร่วมประเพณีตามเทศกาลต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนเทียนในวันมาฆบูชา ไปอบรมโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ การใช้ประโยชน์ของควาย (สัตว์ในท้องถิ่น) ประวัติ/ที่มา ในสมัยก่อนชาวเกาะเลี้ยงควายไว้ไถนา ลากล้อเทียมเกวียน บรรทุกผลผลิตจากสวนโดยเฉพาะมะพร้าวไปขายที่ตลาด ต่อมาเจ้าพระยานครสั่งห้ามราษฎรให้ใช้ควายเทียมเกวียน แต่ให้ปล่อยควายเหล่านั้นเมื่อควายถูกปล่อยให้อยู่อย่างอิสระควายก็จะต่อสู้กันชาวบ้านเห็นควายต่อสู้กันก็เกิดความสนุกสนาน ดูเด็ดตื่นเต้น จึงนิยมดูกีฬาการชนควายตั้งแต่นั้นมา ลักษณะเด่นของควายชน จะต้องเป็นควายดำ หางยาว ควายสีขาว หางสั้น และข้อเท้าสั้น ควายชนหนึ่งต้องดี ความแข็งแรงของควายชน ก็ฟ้าชนควายเป็นกีฬาพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ปัจจุบันมีเพียงเฉพาะในพื้นที่เกาะสมุยเท่านั้น เมื่อครั้งอดีตกีฬาชนควายหรือฟันควายสนุกสนานเป็นที่สนใจของคนทั่วไปที่แวะเวียนมาเที่ยวชมธรรมชาติบนเกาะสมุยเป็นจำนวนมากกีฬาควายนั้นก็มีการเล่นกันเป็นประจำโดยทั่วไปในจังหวัดอื่น ๆ ของภาคได้ด้วย แต่ที่เป็นที่รู้จักอย่างมากที่สุดก็จะเป็นที่เกาะสมุย “ชนควาย” นับว่าเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเกาะสมุย บ้างก็เรียก “ฟันควาย” โดยปกติแล้วผู้ชมส่วนใหญ่เป็นคนบนเกาะสมุย แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาท่องเที่ยวที่รู้เรื่องการชนควายก็อดไม่ได้ที่จะไปเสาะหาดู แต่เดิมการชนควายเป็นเพียงความนิยมที่เล่นกันเพื่อความสนุกสนานภายในชุมชนหลังฤดูเก็บเกี่ยวเท่านั้นซึ่งมักจัดขึ้นโดยไม่มีการจัดของ สนามควายชนก็หาเอาพื้นที่โล่ง ๆ ทั่วไป บ้างก็ในนาที่เก็บเกี่ยวเสร็จแล้วเป็นสนามประลองความความสะดวก การชนแบบนี้เรียกกันว่า “ชนควายลาน” ในปัจจุบันกีฬาประเภทนี้ก็ถูกเปลี่ยนไปจากเดิมมาก มีการเลี้ยงควายเพื่อชนกันโดยเฉพาะไม่ใช่จุดประสงค์เพื่อความสนุกสนานหลังฤดูการเก็บเกี่ยวแต่อย่างเดียว แต่มีการพนันขันต่อแทรกเข้ามามีส่วนร่วมด้วยจนถึงทุกวันนี้ และเปลี่ยนจากชนบริเวณลานเป็นชนในบ่อน มีการจัดชนกันเป็นนัด ๆ ไป เหมือนการชนวัวของชาวบ้านภาคใต้โดยทั่วไป เมื่อมีพัฒนาการดังกล่าว การเลี้ยงควายของชาวเกาะสมุยจึงมีความพิถีพิถันมากขึ้นกว่าเดิมมาก กีฬาชนควายที่จากเดิมเพื่อความสนุกสนานก็มีลักษณะเอาจริงเอาจังมากยิ่งขึ้น มีการคัดเลือกควายเพื่อการชนโดยเฉพาะ มีตำราควายชนตามแบบ

ของ “นักแสดงควายชน” เชื่อกันว่าต้องเข้าตามตำราหลายอย่างประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นเขา ขา กีบเท้า ลำตัว ตามแบบฉบับ “ต๋องหายาก” เช่น ถ้าเป็นควายดำก็ต้องหางยาว ถ้าสีขาวหางต้องสั้นและข้อเท้าสั้น ควายชนหนึ่งต้องตั้ง จมูกกว้าง มีเหงื่ออยู่เสมอ ถ้าเป็นควายดำสนิทถือว่าดีมีไหวพริบ มีเสน่ห์หล่อมลึงสูดทนในการต่อสู้ ส่วนควายที่มีสีแฉ่ง นักเลงควายชนมักไม่นิยมใช้ทำควายชนเพราะสีของมันไม่ทำให้รู้สึกว่างอาจหรือดู ความเชื่อ พิธีกรรมของควายชน ในการชนควาย เมื่อนำควายมาเปรียบกันจนได้คู่ต่อสู้เรียบร้อยแล้ว ต่างฝ่ายต่างก็ขนควายของตน ต่างบำรุงดูแลเป็นอย่างดีเพราะใกล้วันชน บางคนจะใช้เศษแก้วเสียมเขาทั้งสองข้างให้แหลมคม บางรายใช้พริกขี้หนูตำละเอียดพอกเขาไว้ เพื่อว่าเมื่อใช้เขาควายขวิดถูกคู่ต่อสู้จะได้แสบทรมานยิ่งขึ้น มักจะทำก่อนถึงเวลาชนเล็กน้อย เมื่อถึงวันชนจะมีการทำพิธีทางไสยศาสตร์ ลงคาถาอาคมโดยลงเลขยันต์อักขระขอมตรงสี่ข้างสองข้างใกล้บริเวณเส้นหลังของควาย มีการผูกคอและเท้าทั้ง 4 ด้วยด้ายที่เสกเป่าด้วยหมอผู้เชี่ยวชาญ เท้าหน้าข้างซ้ายผูกด้วยด้ายสีแดง ส่วนเท้าอื่น ๆ ผูกด้วยด้ายสีขาว เมื่อได้ฤกษ์จะจูงควายออกจากคอกด้วยการเลือกทิศที่เป็นชัยมงคล เรียกว่า การนำออกจากคอกทิศทางนี้ว่า ปุ่มควาย และเรียกการนำออกไปอย่างสำรวมและถูกต้องตามทิศประจำวันว่า จามทิศ ซึ่งมีตำราอธิบายไว้ว่า วันไหนห้ามนำออกทางทิศใดไว้ดังนี้ (ประยงค์ ใจชื่อ, สัมภาษณ์วันที่ 9 พฤศจิกายน 2561) จันทร์ ห้ามทิศอีสาน วันอังคาร ห้ามทิศภาคเหนือ วันพุธ ห้ามทิศประจิม วันพฤหัสบดี ห้ามทิศทักษิณ วันศุกร์ ห้ามทิศบูรพา วันเสาร์ ห้ามทุกทิศ วันอาทิตย์ ห้ามทุกทิศ วิธีการทางไสยศาสตร์และการใช้ยาชนิดต่าง ๆ ที่เจ้าของควายกระทำ เพื่อให้ฝ่ายของตนชนะเรียกว่า การแต่งกาย เรื่องนี้เป็นขนบธรรมเนียมที่ยึดถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีหลักฐานเป็นเอกสารวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องแต่งควายที่สืบค้นได้และเก็บรักษาไว้ที่สถาบันทักษิณคดีศึกษา 3 ส่วน โดยมีส่วนนวนละ 1 เล่มเป็นหนังสือบุตดาและนุดขาว ได้มาจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และนครศรีธรรมราช เอกสาร 3 ฉบับ แสดงให้เห็นว่า จุดประสงค์ของการแต่งกายจึงมุ่งที่จะทำให้ควายของตนมีชัยชนะ ส่วนรายละเอียดปลีกย่อย เพื่อบรรลุเป้าหมายจะแตกต่างกันไป ซึ่งได้กล่าวไว้ในเอกสารแต่ละฉบับ (วีระ, สัมภาษณ์วันที่ 20 ธันวาคม 2561) การแต่งควาย ตั้งเวทย์มนต์คาถา และยาเช่นเวทย์มนต์ โดยจับที่เชือกควายแล้วว่าคาถาดังนี้ อะ ออ อี ตี ผัน ๆ ๆ ซึ่ง อนิจจัง อนัตตา นอกจากนี้ยังมีคาถาสำหรับเรียกจิตควาย ผูกจิตควาย ปลุกควาย คาถาสำหรับใช้เสกน้อมถวายเพื่อมิให้คู่ต่อสู้ชนะหลบ หลอจดจนเวทย์มนต์คาถาที่ใช้ประกอบยื่นลงปลายเขาหัวเท้าหน้าและหลังของควาย เพื่อให้คงทนเป็นสิริมงคล ซึ่งการใช้ยามีการใช้ยาที่ทำให้ควายกินเพื่อเสริมกำลัง หรือเพื่อให้อยู่ยงคงกระพัน เช่น ให้เอาหญ้าขี้ดมอน 1 ทนดี 1 สัพพชัย 1 ลูกลอกอ 1 เทียนฉา 1 หัวขงอ 1 ขมิ้นอ้อย 1 น้ำมันงา 1 แล้วใช้คาถาเสกยาดังนี้ โอมเพชรตั้ง เพชรตั้ง ตัวทรพิคังเป็นกรัง หนึ่งทรพิคังเป็นเหล็ก ตัวทรพิคังคือเพชร สวาหะสวาโหม หรืออีกวิธีหนึ่งใช้คาถาว่า ทุสมะนิ ลงขม้นอ้อย 4 แวน เสก 7 คาบ ให้ควายกินคองักแล (พงษ์ พรหมจันทร์, สัมภาษณ์วันที่ 11 พฤศจิกายน 2561) เรื่องการแต่งควาย ยังมีตำรายาเวทย์มนต์คาถาและพิธีกรรมที่ทำให้ฝ่ายตรงข้ามเจ็บป่วย เขาหัก ไม่มีกำลังสู้ควายของผู้แต่งควาย ทั้งยังทำให้ผู้แต่งควายฝ่ายตรงข้ามมีอู่เท้าอ่อนงงเงิน ไม่สามารถกระทำต่อควายของผู้แต่งได้นอกจากนี้ยังมียาสำหรับป้องกัน หรือแก้เมื่อควายถูกฝ่ายตรงข้ามวางยา (ประยงค์ ใจชื่อ, สัมภาษณ์วันที่ 9 พฤศจิกายน 2561) การแต่งควายชน ผู้แต่งจะต้องความสงบหรือให้พรแก่ควาย เช่น ความบางตอนของบทให้พรกล่าวว่า โอมสิทธิ นางครุฑ ก็มาให้พร

แก่พระยาทรพี ในศิริยบรรพต ปรากฏทุกแห่งทั่วแหล่งหล้า นาง จึงก็มาร้องเชิญหมู่เทพยดาให้ลงมาทั้ง 16 ชั้นฟ้า 15 ชั้นดิน ขอเชิญพระอิศวรมาอยู่เขาย้าย ขอเชิญพระนารายณ์มาอยู่เขายาว ขอเชิญเทพดาอารักษ์า สถานอันมีฤทธิ์ ทั้งพระ 1 พระ 2 พระ 3 พระ 4 พระ 5 พระ 6 พระ 7 อันตัวนี้เข้ามาอยู่ ขอให้กำลังตั้งพระยาหลมาณผู้ผลาญสังคา ขอให้มาราพ่ายแพ้ ตัดคำนามแม่ของมาดงกระพันชาติศรี วันนีวันดี จงมีฤทธิ์ ฤาตั้งไฟประลัยกัลป์ คงทั้งกลางวัน คงทั้งกลางคืน คงทั้งหลับ คงทั้งตื่น คงทั้งซ้าย คงทั้งขวา คงทั้งหน้า คงทั้งหลัง คงทั้งสรรพเครื่องสุขล โอม ทน ๆ คง ๆ สวาโหม (คง หมายถึงอยู่ยงคงกระพัน) และมีความเชื่อว่ามณฑล บพนี้ อาจใช้ปีกลายน้ำมันตรบพิเศษ ทำน้ำมันทาควาย ก็ได้ถ้าทำให้คงทน และขนชนะ (พระครุถิรบุญญากร, สัมภาษณ์วันที่ 11 พฤศจิกายน 2561) ประเพณีเฉพาะถิ่นเกาะสมุย ในการขนควายจะต้องมีการเปรียบคู่ขน เมื่อเปรียบเทียบคู่ขนเรียบร้อยแล้ว ต่างฝ่ายต่างก็ขนควาย ของตนเอง บำรุงดูแลรักษาเป็นอย่างดี เช่น การหาเศษแก้วมาเผาเขาควาย ทั้งสองข้างให้แหลมคม เมื่อถึงวันขนจะต้องมีการทำพิธีทางไสยศาสตร์ลงคาถาอาคม ลงเลขยันต์อีกขระขอมตรงสี่ข้างทั้งวง ไกลบริเวณเส้นหลัง ของควาย มีการผูกคอ และข้อเท้าทั้งสี่ด้วยด้ายที่เสกเป่าด้วยหมอผู้เชี่ยวชาญ เท้าหน้าข้างซ้ายผูกด้ายสีแดง ส่วนข้อเท้าอื่น ๆ ผูกด้ายสีขาว (สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, สุภาคย์ อินทร์ทองคง และอุบลศรี อรรถพันธ์, 2542) ตั้งคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลดังนี้ "...การขนควายจะมีการแบ่งแดนกัน มีการใช้ไสยศาสตร์ บริกรรมคาถา จุดธูปเทียนแล้วแต่ว่าแดนไหน จะมีพิธีกรรมและความเชื่อของแต่ละค่ายอย่างไร..." (อภิชัย, สัมภาษณ์วันที่ 15 ธันวาคม 2561) "...การเดินบริกรรมคาถาก็เป็นการตัดไม้ข่มนามสุดอสู แล้วแต่ว่าใครจะมีความเชื่อ บางครั้งก็ขับไล่เสนียดจัญไร..." (สัมพันธ์, สัมภาษณ์วันที่ 16 ธันวาคม 2561) จากคำสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้จะมีเทคโนโลยี ความเจริญรุ่งเรือง การนำควายมาขนเป็นกีฬาประเพณีท้องถิ่น แต่ก็ยังมีความเชื่อ และมีพิธีกรรมแบบดั้งเดิมอยู่ การต่อสู้ของควายจะมีการต่อสู้กันอย่างดุเดือด รุนแรงกว่าวิวชนมากนักการพนันขึ้นต่อจะค่อนข้างเกิดที่สังคมของควายถ้าสังคมของควายใดทยอยหมดหมายถึงฝายนั้นหมดกำลังในการที่จะต่อสู้ต่อไปเวลาต่อสู้มักจะแพ้ เมื่อแพ้ชนะกันมักไล่ชีวิตกันต่ออย่างเครียดแค้น (จักกริช, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2561) การขนควายหรือควายชน เป็นเกมกีฬาที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในทุกเพศ ทุกวัย ของชาวเกาะสมุย ซึ่งมีจุดประสงค์ของการประลองควายชนต่างไปจากอดีต คือในอดีตเป็นการนำควายมาประลองกันในยามว่าง หรือหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่ปัจจุบันมีการเลี้ยงควายสำหรับชนเพื่อการพนันโดยเฉพาะ โดยขออนุญาตจากราชการอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวเกาะสมุย เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยได้มีการเปิดบ่อนควายชนขึ้นเป็นแหล่งแรกของอำเภอเกาะสมุย ตำบลลิปะน้อย มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บเงินสมทบทุนสร้างศาลาการเปรียญวัดสมุทราราม (วัดลิปะน้อย) ไม่ได้มีการเปิดบ่อนควายชนอย่างแพร่หลายในทุกตำบลลลอย่างเช่นปัจจุบัน สนามควายชน สนามขนควายเดิมไม่ได้มีการจัดแต่งใด ๆ เพียงเป็นบริเวณที่มีลานกว้างพอที่จะให้ควายต่อสู้กัน โดยมีพื้นที่พอให้ผู้ชมการต่อสู้ได้ยืนดูได้ตามสมควร ส่วนใหญ่จะเป็นลานกว้างในส่วนมะพร้าวหรือกลางทุ่งนา ซึ่งการขนควายในสนามเช่นนี้เรียกว่า การขนควายลาน การขนควายแบบนี้เป็นการชมเพื่อความสนุกสนานมากกว่า (ธีรพล, สัมภาษณ์วันที่ 21 ธันวาคม 2561) ควายจะชนกันในที่โล่งที่มีลานมาก คนดูที่ใกล้ล่า ข่าของจะเข้าไปดูอย่างใกล้ชิด ส่วนเด็ก ๆ หรือผู้ไม่สนใจ ก็ต้องปีนต้นไม้ดู

กันบ้าง ยืนบนเนินสูง ๆ บ้าง ยืนบนรถยนต์บ้าง ยืนแอบดูข้างโคนมะพร้าวบ้าง เพราะเมื่อควายชนกันจนแพ้แล้ว ตัวชนะจะไล่ชีวิตตัวแพ้ หากอยู่ในเส้นทางที่มีควายไล่กันอาจเกิดอันตรายขึ้นได้ ปัจจุบันมีการทำปอควายชน นิยมเลือกสถานที่โดยใช้ดงมะพร้าวห่าง ๆ ไม่ไกลจากชุมชนใหญ่เท่าไรนัก โคนต้นมะพร้าวที่ให้ผลน้อยหรือไม่ให้ผลออก จัดหาไม้มาล้อมคอกวงกลม มีปีก 2 ข้าง ขยายขวาและ เป็นทางเข้าออกเส้นทางวิ่งของควายเมื่อเกิดการพ่ายแพ้ พื้นที่ของคอกประมาณ 500-600 ตารางเมตร ซึ่งไม้ที่นำมาล้อมและไม้รั้วต้องแข็งโดยทั่วไปจะใช้ไม้มะพร้าวตัดเป็นท่อน ๆ ขนาดไม้ที่นำมาล้อมทั้งเสาและไม้รั้ว ต้องแข็งแรงยาวประมาณ 2.5 ถึง 3.0 เมตร มาเป็นเสาปักห่างกันประมาณ 1.5 ถึง 2.0 เมตร ไม้ไม่ฝ่ทั้งลำ มาทำเป็นไม้รั้ว ไม้เชือกคาดให้แข็งแรงปีกสองข้างอันเป็นทางเข้าออกและทางหนีกว้างประมาณ 3 เมตรยาวประมาณ 30- 40 เมตร โดยใช้วัสดุแบบเดียวกันทำเป็นรั้วต่อจากวงกลมปากทางจดกับรั้วสนามชั้นนอกที่ตั้งขึ้นเพื่อบังตาคนที่ไม่ได้เสียเงินค่าดู สนามแต่ละสนามจะมีพื้นที่วางรอบ ๆ วงกลมประมาณ 3-4 เท่าของพื้นที่สำหรับควายชนใช้เป็นที่พักควายชนก่อนถึงวันชน และเป็นบริเวณที่ผู้ชมและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นที่ยืนชม (พัฒนา, สัมภาษณ์ วันที่ 25 ตุลาคม 2561) การชนควายได้เปลี่ยนรูปแบบมาเป็นชนเพื่อการเดิมพัน และมีการทำพนันในการแพ้ชนะของคู่ควาย ที่ลงชนในสนาม เมื่อมีผู้คนมาดูการชนควาย ทั้งในท้องถิ่นและต่างถิ่นเข้ามาชมมากมาย ซึ่งอาจเกิดอันตรายจากการต่อสู้และหลบหนีคู่ต่อสู้ของควายที่แพ้ จึงได้มีการกำหนดให้ผู้จัดชนควายจัดทำสนามให้แข็งแรงป้องกันอันตราย และถูกต้องตามธรรมชาติของควายในการหลบหนีเมื่อพ่ายแพ้ สนามชนควายแม้จะเป็นงานที่ไม่ละเอียดประณีตแต่เป็นงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์เพื่อป้องกันภัยอันตราย และหาทางให้สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของควาย ซึ่งเมื่อเกิดแพ้จะวิ่งหนีส่วนตัวที่ชนะจะไล่ตามชมขวัญ ทำอันตรายคู่ต่อสู้จนมันใจว่าชนะเด็ดขาดแน่แล้ว (ลัดดา รักอิสระ, สัมภาษณ์วันที่ 11 พฤศจิกายน 2561 และสมบูรณ์ บังหลวง, สัมภาษณ์วันที่ 10 พฤศจิกายน 2561) ซึ่งในการชนแต่ละคู่แต่ละครั้งจะมีการเสี่ยงทาย เลือกแดนแบ่งเขตกัน เมื่อได้แดนกันแล้วคนทำพิธีขอแต่ละฝ่ายจะใช้น้ำมันต้ประพรมทั่วมณฑลของตน เพื่อขับไล่เสนียดจัญไร ต่อจากนั้นจึงนำควายเข้าสู่มณฑลของตน และมีการตั้งศาลเพียงตา จุดรูปเทียนบูชา ไหว้เจ้าที่ และบริกรรมคาถาเรียกกำลังใจให้กับควายฝ่ายของตน แล้วเดินไปในเขตแดนกลางท่าที่เป็นการชมขวัญคู่ต่อสู้ ห้ามเดินเลยเข้าไปในเขตแดนของฝ่ายตรงกันข้าม โดยให้มีดปักลงดินที่เป็นเขตของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นการถือเคล็ดของควายฝ่ายตนแทงถูกคู่ต่อสู้บ้างก็หาวิธีทำให้เวทมนตร์ของอีกฝ่ายหนึ่งเสื่อมความขลังโดยกลอุบายต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า "ปลอง" (พงษ์ พรหมจันทร์, สัมภาษณ์วันที่ 11 พฤศจิกายน 2561) การเสี่ยงควายชน การเสี่ยงควายชนจะต้องเสี่ยงดูอย่างพิถีพิถันเช่นเดียวกันวัว ควายชนจะต้องได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ กินอาหารที่มีประโยชน์ และจะต้องได้มีโอกาสฝึกชนในบางครั้ง รวมทั้งต้องระวังไม่ให้ใครเข้าใกล้โดยเฉพาะฝ่ายตรงข้าม จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลดังนี้ "...มีการจ้างคนดูแลควายชนเป็นพิเศษ ทั้งกลางวันและกลางคืน และตัดหญ้าให้ควายกินเป็นมือ ตลอดฤดูกาลที่จะมีการชนควาย..." (วาสนา สมวงศ์, สัมภาษณ์วันที่ 10 พฤศจิกายน 2561) "...คนเลี้ยงควาย ส่วนใหญ่จะจ้างเลี้ยง แต่บางคนก็จะเลี้ยงเองเลี้ยงควายชนเลี้ยงดีกว่าเลี้ยงลูกเลี้ยงเมียเสียอีก ยุงไม่ให้ใดใไรไม่ให้ตอม..." (สมศักดิ์, สัมภาษณ์วันที่ 15 ธันวาคม 2561) จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการเสี่ยงควายชนจะต้องดูแลเป็นอย่างดีทั้งในเรื่องการกินการนอน บางครั้งจะ

จ้างคนเลี้ยงควายชนให้ดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากควายชนเป็นที่ต้องการของตลาด และเป็นสิ่งที่ใช้ในประเพณีเฉพาะถิ่นของชาวเกาะสมุย การอนุรักษ์ประเพณีควายสมุย การอนุรักษ์ประเพณีควายชน มีความสำคัญในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น การดำเนินการเพื่ออนุรักษ์ประเพณีจำเป็นต้องมีการวางแผนและปฏิบัติในหลายด้าน ดังนี้ 1. การศึกษาและการเผยแพร่ความรู้ 1.1 ศึกษาวิจัย ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเชื่อ และวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ควายชน เพื่อให้มีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการอนุรักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 1.2 การเผยแพร่ความรู้ ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัมมนา การอบรม และการจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเพณีควายชนให้แก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว 2. การสนับสนุนจากชุมชนและองค์กร 2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน ควรมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ประเพณี โดยการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับประเพณีควายชน เช่น การจัดการแข่งขันและงานเฉลิมฉลอง 2.2 การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชน ควรมีการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ประเพณีควายชน 3. การดูแลและการฝึกฝนควาย 3.1 การดูแลควาย ควรมีการดูแลรักษาควายให้มีสุขภาพแข็งแรง โดยจัดหาสัตวแพทย์เพื่อดูแลสุขภาพควายอย่างสม่ำเสมอ 3.2 การฝึกฝนควาย เพื่อให้พร้อมสำหรับการชน โดยการฝึกฝนที่เหมาะสมและไม่ทารุณสัตว์ 4. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4.1 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเพณีควายชน เช่น การจัดทำทัวร์ชมการฝึกควาย และการเข้าร่วมงานชนควาย 4.2 การส่งเสริมผ่านสื่อ ควรใช้สื่อสังคมออนไลน์และสื่ออื่น ๆ ในการประชาสัมพันธ์ประเพณีควายชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง 5. การรักษาความปลอดภัยและสุขอนามัย 5.1 การจัดการความปลอดภัย ควรมีการจัดการความปลอดภัยในระหว่างการชนควาย เช่น การจัดทำพื้นที่ชมที่ปลอดภัยและมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 5.2 การดูแลสุขอนามัย ควรดูแลสุขอนามัยของควายและผู้เข้าร่วมงาน รวมถึงการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม 6. การจัดทำกฎหมายระเบียบและข้อบังคับ 6.1 กฎระเบียบการชนควาย ควรกำหนดกฎระเบียบในการชนควาย เช่น กติกาการชน การจำกัดเวลา และการป้องกันการทารุณสัตว์ 6.2 การบังคับใช้กฎหมาย ควรมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์และการจัดงานชนควาย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและปลอดภัย 7. การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ 7.1 การสร้างเครือข่าย ควรสร้างเครือข่ายกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีประเพณีคล้ายคลึงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ประเพณี 7.2 การร่วมมือกับนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญในด้านวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ เพื่อพัฒนาวิธีการอนุรักษ์ ที่เหมาะสม การอนุรักษ์ประเพณีควายชนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นชุมชนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ประเพณียังคงอยู่และเป็นที่รู้จักต่อไปในอนาคต กิจกรรมเพื่อการยกระดับประเพณี การยกระดับประเพณีควายชนสมุยให้เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้นจำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีคุณภาพและได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสม แนวทางสำหรับกิจกรรมและงบประมาณ โดยประมาณสำหรับการดำเนินการ ที่ รายการ งบประมาณ 1 งานเทศกาลควายชนสมุยประจำปี จัดงานเทศกาลควายชนสมุยที่มีการแข่งขันควายชน การแสดงศิลปวัฒนธรรม การแสดงดนตรี การจัดแสดงสินค้าท้องถิ่น และจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประเพณีควายชน 600,000 บาท 2 โครงการฝึกอบรมและการให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีควายชน จัดอบรมและสัมมนา

